

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A csendőrség teendői a koldusok- és csavargókkal szemben.

Irtá: *Virág László* csendőrszázados.

I.

„Az alkalom szüli a tolvajt.» E mindennapi szólásmondás figyelmünket arra kell, hogy irányítsa, hogy mindazon egyéneket, kiknek szokásai, életmódja, foglalkozása stb. úgyszólván tele vannak a lopásra kínálkozó alkalmakkal, szoros figyelemmel kísérjük, ellenőrizzük s ez által ellensúlyozzuk azon csábót, mely őket a sok alkalmnál fogva lopásra, csalásra, ingerli.

Igen sok foglalkozás van, mely alkalmat ad, hogy minden házba gyantudanul, a tulajdonos ellenkezése nélkül belépheessenek. Ilyenek a koldusok, kéregetők, munkakeresés ürügye alatt csavargók, disznóherélők, különféle tárgyakkal bázáló egyének, könyörödománygyűjtők, különféle ügynökök, koldulás czimén minden házba betérő zizigányasszonyok és gyermekek stb. foglalkozása.

Jóllehet az alkalom mindannyiuk részére egyformán kínálkozik, még sem lehet azt állítani, hogy ezen alkalmakat egyformán kihasználják és lopnak, csalnak stb.

Igy például igen ritka eset, hogy kereskedelmi ügynökök, disznóherélők, a mi üveg-, pléb- és porcellán-edényekkel házáló tótjaink, drótosaink, ablakosaink vagy még a teknővályo zizigányok is az alkalmakkal visszaélnének. De aránylag ritkán esik lényegesebb panasz az úgynevezett helyi koldusok ellen is.

Bár ez általában ösmeretes körülmény, még sem ment fel bennünket, hogy velük szemben is az ellenőrző szerepét gyakoroljuk s kézen fekvő azon következmény, hogy az idegen illetőségű koldusok, csavargók, munkakeresés ürügye alatt lézengők, könyörödományt gyűjtő egyének, mutatványosok, kóbor cigányok, kik ma itt, holnap amott tűnnek fel s kiknek az az előnyük is van a sok kínálkozó alkalom mellett, hogy lopásaikat elkövetve eltűnjenek, a legszigorubb felügyelet alatt tartandók és a legesekélyebb kihágási rendtelenség esetén személyazonosságuk megállapítása mellett szigorú eljárás alá vonandók.

*

A koldusok lehetnek helybeliek vagy vidékiek, azaz idegen illetőségűek.

Tudjuk, hogy — miután minden község tartozik a

maga szegényeit eltartani, — idegen illetőségű koldus kérégetni nem jogosult, mert arra engedélyt semmiféle hatóságtól nem nyerhetett.

A helyi illetőségűek is csak a helyi hatóság engedelmével koldulhatnak, de minden esetre esakis a helyhatóság által meghatározott napokon és ezen napok meghatározott óráiban.

Tudni kell, hogy ilyen helyhatósági engedélyt, mely rendszeren az illető igazolásául is szolgál, vagy a több helyütt szokásos fémjelvényt a helyhatóság rendszerint csak betegség, aggság, bánáság folytán munkaképtelenné vált egyéneknek ad ki. Munkaképeseknek, gyermekeknek, pláne iskolaköteleseknek még akkor sem, ha szülőknek keresetképtelensége folytán arra lennének is utalva, hogy apjuk, anyjuk vagy mindkettő részére kéregeessenek.

Az ilyen munkaképtelen egyének rendszerint a község vagyoni helyzetéhez képest egy bizonyos összegben meghatározott heti, vagy havi segélyben részesíttetnek a helyhatóság által s e mellett, mert a szegények eltartása igen nagy terhet ró a községre, rendszerint megengedik nekik, hogy hetenként egy-két napon, meghatározott időben házról-házra kéregeessenek.

Miután azonban ezen megszorítások minden községben másként alkalmaztatnak, szükséges, hogy a csendőrhöz ezen szokást, korlátozást megismerje, mert ellen esetben nem képes visszaélések esetén eredményesen közbelepní. Sőt szükséges, hogy a község szegényeit, kik koldulásra engedéllyel bírnak, személyesen is ismerje. Ismerje azoknak minden viszonyát, körülményeit, összeköttetéseit, mert ez alapon igen sokszor szereshet támogatást egyes megfajhatatlannak látszó lopási esetek kiderítésénél.

Bárki, akár helybeli, akár idegen, ha engedély nélkül koldul a községben, közbiztonság elleni kihágást követ el (Kihágási btkv. 66. §.), azért soha sem szabad a csendőrnek, ha ezt észlelné, tétlenül nézni a dolgok állását, mert ha a tilalom ellenére koldul a csendőrnezését észreveszi, bátorságot vesz s rendszerrel fogja úzni a kéregetést, vakmerő lesz, a kínálkozó alkalmat kihasználja és végtére kisebb túlvajások után nagyobb lopásokba keveredik, örgazda, bünszerző, bűnségéd lesz, szóval a csendőrnek nem egyszer fog gondot okozni.

Az ilyenekből válnak azután az olyan koldusok, kik szomszéd községekbe, sőt messze vidékekre is elköbo-

rolnak kéregetés ürügye alatt, ide is, amoda is bemennek s egy-egy óvatlan pillanatban, a mi kezük ügyébe esik, emelik.

A koldulást megszokják, második természetükké válik s a mellett, hogy könnyen élnek, mert ne higgye senki, hogy a koldulás nem kiadó mesterség, valóságos csinyelen török a fejüket, szövetséget alkotnak és mindenféle kieszelhető módon igyekeznek jövedelmüket szaporítani.

Főtörökveszük az, hogy különféle módon a közönség szánalmát felbresszezik s ebből hasznot húzzanak.

Valóságos vásár folyik közöttük, mert igen kiterjedt összeköttetéseket szereznek s egyes vásárok, bucsuk alkalmával összejöveleteket s valóságos konferenciákat ülnek.

Viszonyaiknak megfigyelése igen sok tapasztalatra nyújt kilatást.

A kereséptelettséget — ürügyet képezvén arra, hogy helyhatósági engedélyt nyerjenek a koldulásra — bőven ki is aknazzák.

Ismertem egy 36—40 év körüli munkás embert, kinek a cseplőgép jobb kezét elszakította. Semmi vagyona nem lévén, mert keresékteletlenné vált, a helyhatóság koldulásra adott neki engedélyt. Először szegyenkezzé állított be a házakba, majd már kritizáló megjegyzéseket tett, ha valahol elutasították, sőt később még durva, goromba és követelő is lett; gyakran leitta magát, tántorogva ment házról-házra. Ez feltűnően, érdeklődni kezdtem sorsra iránt s megtudtam, hogy a koldusnak felesége van, de gyermekei nincsenek. A felesége őt szigorúan fogta s ha naponta legalább három forinttal nem tudott beszámolni a koldulás befejeztével, a fél kezével eléggé védekezni nem tudó embert jól eldöngötte. Azonban erre nem sokszor volt szükség, mert koldusunk a mellett, hogy borral is teleihatta magát, napi keresményéből (pálinkát sohasem ivott) a három forinttal még be tudott számolni. Rövid pár év alatt háza, néhány hold földje volt már és három fejős tehene járt ki portájáról, a mit, tekintve, hogy felesége a háztartási teendők mellett vajmi keveset kereshetett s vagyontalan volt, csakis koldulással szerezhetett.

Azonban egyszer lopásán éretett és megvonatott tőle a helyhatósági engedély.

Nem esett ezért kétségbe, hanem a koldulás mesterségét közvetve értékesítette. Úgyanis szerződötetett magához három-négy helyhatósági engedélyvel bíró koldust, férfiakat, asszonyokat egyaránt, azokat élelmezte, nekik egy bizonyos havi fizetést és lakást biztosított, de megkövetelte, hogy napi keresményükké számoljanak be.

Ha élelmi czikkéket koldultak össze, azt is átvette, sőt a tojás s eféle értékesíthető holmit feleségével eladatta, a lisztből, darából, kenyérdarabokból pedig disznókat hizlalt.

Felesége is annyira beleélte magát ebbe az üzletbe, hogy ha egy kitarított koldus tőlük megvált, helyette másikat ő keresett s nem egy alkalommal valóságos koldus lakodalmat, dinom-dánomokat csapott.

Ismertem egy Farkas nevű koldust Marostorda vármegyében, a ki éveken keresztül mint egyik kezére és lábára nyomorék, Udvarhely, Kis-Küküllő és Torda-Aranyos vármegyékét bejárta saját szekerén családjával együtt s állandóan koldult, pedig — mint később a csendőrség leleplezte — teljesen ép ember volt, háza, földjei voltak Szovátnán s tisztességes munka árán is meg tudott volna élni könnyen. Felesége az állítólagos gyermekei, kik időnként változtak, sánták, kezükre bének, vakok, elkényszeredettek voltak s ezek voltak a tulajdonképeni elősegítői, hogy dologtalanul élhetett.

Valóságos haditervvel állított be egyes községekbe, hol vásár vagy bucsu volt tartandó, állítólagos gyerekeiket, kiket a sáncokozás és szánalomkeltés minden nemére kioktatott, a legalkalmasabbnak kínálkozó pontokra rakta ki vagy állította fel s mint járó-kelő, látszólag munkádképtelen, valóságos ellenőrző szolgálatot végzett csemetéi között.

Végtréte, mert — s ez épen az új szolgálati utasítás életbeléptének idejére esik — a 117. §. IX. pontja alapján, bárhol jelent meg illetőségi községben kívül, a csendőr járőrök folyton elővezették és így keresménye megcsappant, de részint mert meg is vagyonosodott, mint épék-láb ember mutatkozott be, furcsa mesterségével felhagyott s látszólag a rendes életmód mellett igyekezett magát fenntartani.

Lopás, csalás vagy eféle dolog soha rábizonyítható nem volt, legfeljebb testi sértését volt a bíróság előtt, mit ittas állapotban követett el koldustársaival szemben.

Ezen koldustól hallottam, hogy egymás között valóságos cserekereskedést üznek nyomorék gyermekekkel vagy felnőttekkel, azokat mint az állatot szokás, pénzért megveszik vagy hozzátartozóiktól vagy egymástól s valóságos iskolát tartanak nekik mesterségükiről. Megmagyarázta, hogy minden községben, hol járatosak voltak, az egyes házakat osztályozó jelekkel a mint ott segélyt várni lehet vagy nem, megjelölik s ezzel figyelmeztetik.

Elsorolta, hogy a szomszédos megyékben melyik csendőrörök területén nem folytathatta zavartalanul a koldulást, mert a községi bíró vagy az őrsparancsnok nem jó ember, üldözte a koldusokat. Persze, hogy feldicsérte ezek után azokat, kik szerinte a szegény koldus megélhetését nem korlátozták.

A nyomorék gyermekek kiléte rendszerint homályba van burkolva. Nem ritkán teljesen igazoló okmányok nélkül vannak, származásukra, illetőségükre és családi körülményeikre nézve felvilágosítást adni nem tudnak vagy felvilágosításaik tévesek.

Nem egy esetet lehet felhozni, mikor a teljes odaadással érdeklődő csendőr felfedezte, hogy az ily felnőttek vagy gyermekek, gyermekkorukban családi állás elleni büntettek révén jutottak kolduskufarok kezébe s csupán a koldusság mint üzlet czéljából szándékosan tétettek nyomorékokká, vakokká, sántákká stb.

Hiszen a köznépi tudatában még ma is él azon meggyőződés, hogy kóbor cigányok a gyermekeket elrabolják. Bár, mert az Isten a kóbor cigányokat különben is sok gyermekkel áldja meg, ezen feltevések komoly alapja alig lehet s az utóbbi 15–20 év tanulmányai ezt alig erősíthetnek meg tényekkel, mégis ha ilyen egyáltalán előfordult, nem azt célozhatták velük, hogy családjukat szaporítsák, hanem, hogy az elrabolt gyermekeket cseréztetve használják fel.

Ezért a csendőrnek minden alkalommal, ha koldulásra ér valakit, kötelessége ellenőrizni, hogy a törvény keretén belül üzetik-e a koldulás. Első sorban meg kell tudnia, helybeli-e a koldus vagy vidéki.

Ha helybeli, meg kell győződni, hogy van-e helyhatósági engedélye? Ha van, a megengedett napon és a napnak meghatározott órájában éretet-e tetten? Nem-e tilalmazott időben koldult? Nem nyit-e be becsukott helyiségbe? Nem viseli-e magát illetlenül vagy épen gorombán? Zsarolás jellegét nem ölti-e viselkedésével magánosan talált helybeliakkal szemben? Nem koldulnak-e csoportostul? Nem-e serdületlen gyermek a koldus? Nem-e szülők vagy mások kényszerítették vagy tanították koldulásra? Nem forog-e fenn mulasztás vagy felületesség a helyhatósági engedély megadásá körül? Például nem-e olyannak adatott engedély a koldulásra, ki munkaképes és nem-e olyan körülmények alapján eszközöltették ki a helyhatósági engedély, melyek valószínűleg nem léteznek stb.?

Csak magától értetődik, hogy minden észlelt törvényteleniségről a közigazgatási hatóságnak jelentést kell tenni s a mennyiben a községi előjáróságot, helyhatóságot is érdekelné, értesíteni kell azt is, hogy a maga hatáskörében intézkedhesen.

Helyi koldusok, különösen asszonyok nem ritkán foglalkoznak kártyavetéssel, jóslással, erkölestelen czéliből nőszemélyek közvetítésével, zsarolás czéljából rágalmazó vagy becsületsértő hírek terjesztésével.

Lakásukon gyanus, erkölestelen férfi és nőszemélyeknek találkozási alkalmat és helyet adnak, úgy annyira, hogy a hol engedélyezett bordélyüzlet nincs, ott bizonyos valami koldusszenny tart ilyen titokban, a minek biztonsági és közegészségi szempontból káros következményeit magyarázni felesleges.

Ezen koldusok, különösen az asszonyképz. rendszerint kuruzslással is foglalkoznak. Nem ritkán egész boszorkánykonyhát lehet felfedezni lakásukon, melyben mindenféle káros hatású növény, gyökér van felhasználva, melyeket a szerelem ébresztésére, meggyógyítására, következményeinek elhárítására stb. használnak fel — jó pénzért. Ha e szerek ártalmatlanok, még jó, de nagyobb részt a szervezetre káros hatásúak és nem ritkán súlyos betegségeket, sőt néha a félrevezetettnek halálát is okozzák.

A szemlélődés figyelemre méltó tárgya az is, hogy a koldus mit tesz keresményével?

Azt a sok kenyeret, lisztet, sőt, tojást stb. mit a

koldulás napján összekéregét, elfogyasztani nem képes annál is inkább, mert különösen a községben a dél tájt kéregető koldus annyi ételmaradékot kap, melyből úgy jól lakhat, hogy napi ételszükséglete teljes kielégítést nyer.

Így aztán rendszerint beváltják ezen adományokat néha pár krajczárért, néha egy korty pálinkáért vagy borért. Nem ritka, hogy a magával úgyszólván tehetetlen koldus keresményét valaki más élvezi, illetve a lakosság szánalmából más bűz hasznot és nem az, a kinek számba volt az adomány.

A jó csendőr erre is gondot fordít s ha maga nem képes erre, a helyhatósággal keres módot arra, hogy a visszaélések eleje vétsék, annál is inkább, mert az úgynevezett jó eszmék, melyek a koldust alkalmi lopásra sarkallják az ilyen kizsákmányolótól származnak s ha ezzel tisztába jön, tisztában lesz azzal is, hogy egy-egy elveszett ruha darabot, házi eszközt stb. hol találhat fel biztosan.

Az orvvadászokról.

Irta: *Soltész Imre* csendőrfőhadnagy.

Az általános szolgálati határozványok VII. fejezet 25. pontja alá méltán sorolhatjuk az orvvadászokat is, mint olyanokat, kik a közbiztonság zavartalan fentartására káros befolyást gyakorolnak, mert hiszen ezek nemcsak az egyes vidékek vadállományának lelketlen pusztítói, hanem magának a vadászati felügyelő személyzetnek is esküdt ellenségei.

Alig van ma vidék, hol az orvvadászok ne garázdálkodnának. A vadászterületek tulajdonosai s az erdészeti személyzet minduntalan panaszkodnak is. Törvényeink humanitásának köszönhetik az orvvadászok, hogy fentarthatják magukat, mert ha a törvény novelláris uton csak annyiban is módosíthatnák, hogy a vadorzás a kihágási büntető törvénykönyv 126. §-a alapján minősítő és büntető, ma már az orvvadász olyan ritka lenne, mint a befőrő, vagy a gyilkos.

Ha ugyanis párhuzamot vonunk az élelmi ezikk lopás és a vadorzás között, úgy alig találunk lényegi különbséget, mert mindkettőnek tárgya ugyanaz, a dolgon csupán az elkövetési hely változtat.

Mégis, ha tyuktolvaj fegyvert visel, lopás büntetésében bűnös s öt évig terjedhető börtönnel büntetetik, míg az orvvadász, ki egy zsarvast ejt el s vizs baha, némi pénzbüntetéssel büntetetik. Azt is tudjuk, hogy a fegyveres tolvajjal, ha tetten éretik és a csendőr felszólítására magát meg nem adja, fegyvert használhatunk, ellenben nem használhatunk az orvvadászszal szemben, mert ez nem „gonosztevő”, nem lévén terhelve büntettel, hanem csak kihágással, mely piáne csak a sértett fél indítványára üldöződő.

Így állván a dolog, mégis számtalan panaszos akad, ki tehetetlenséggel vádolja a csendőrséget.

Ezek azonban nem ismerik törvényeinket s nem

ismerik a mi szabályzatunkat. Mert nézzük csak, hogy mit tehet a csendőr, azaz minő jogokkal van felruházva az orrvadászokkal szemben?

Ha tettenéri s megállásra és igazolásra szólítja, az orrvadász szépen hátat fordít, futásnak ered s a csendőr üldözheti tüskön-bokron keresztül, míg csak az orrvadász egy sűrű erdőrészen el nem tűnik szeméi elől.

Ezen üldözéshez a csendőrnek joga van, de nincsen kényszerítő eszköze és joga a menekülés megakadályozására.

De ez még hagyján, mert hiszen a csendőrnek csak a veszélyes gonosztevők szökésének megakadályozására van fegyverhasználati joga, tehát nemcsak az orrvadász, hanem sok más büntetési is elmenekülhet előle, hanem sokszor tehetetlenségre van kárhozthatva a csendőr akkor is, ha a tettenért orrvadász a felszólításra megáll ugyan, de fegyverét le nem téve, tehát magát meg nem adva, szembe helyezkedik a csendőrrel, azaz fenyegetve őt, hogyha neki úgy tetszik, a csendőr közeledésére célba kapja fegyverét s a csendőrré sűti.

Ily esetben farkasszemet néz a két ellenfél s állva maradhatnának úgy egymással szemben akár napestig is.

Ha a csendőr ilyenkor felszólítja az orrvadászt fegyvere letételére s az ezt nem teszi le, fegyverhasználatlan nem kényszerítheti a megadásra, mert az orrvadász sem büntetést nem követelt el, sem azzal alaposan gyanúsítva nincsen; igaz ugyan, hogy cselekménye közel áll a hatósági közeg elleni erőszak büntetétéhez, de ezé csak akkor válik s úgy fegyverhasználatra is okot csak akkor ad, ha a hivatalos eljárásban működő csendőrt «veszélyesen fenyegeti», már pedig tudjuk a szolgálati utasításból, hogy az orrvadász, vagy bárki más fenyegetése csak akkor veszélyes, ha löfegyverrel a csendőrt célbavenné, ellenben fegyver le nem tétele folytán való pusztá engedetlensége, mint passiv ellentállás, sem hatósági közeg elleni erőszakot, sem veszélyes fenyegetést nem képez és így fegyverhasználatlan meg sem törhető.

Szerény jogaink azonban aggodalomra nem szolgáltatnak okot és pedig lássuk miért?

Sok csendőr azon téves hiedelemben van, hogy az orrvadászokkal szemben követendő eljárása csak akkor lehet sikeres, ha azt elfoghatja. Pedig a dolog nem úgy áll.

Elég ha a tettenért orrvadászt mi — avagy a velünk levő erdészeti, vagy vadászati közeg — felismerjük, azután futhat az orrvadász, futásával legfeljebb fegyverét mentheti meg az elkobzás, illetve őrizetbe vételtől, azonban büntetését ki nem kerülendi.

Nézzük azonban, hogy hogyan lehetséges ezen felismerés. A vadászati felügyelők, kiknek az orrvadászok üldözésénél okvetlen jelen kell lenniök, annál is inkább, mert ők, illetve a vadászterület tulajdonosai a kezdeményezők az orrvadászok üldözésére nézve, rendszeren

rendelkeznek egy-egy jó látésővel s az orrvadászokat is körülbelül úgy ismerik, mint a rossz pénz. Ha már most az orrvadász bárhol is feltűnik a láthatáron, távcsővükön jól felismerhetik s távcsőüket átadhatják a járőrnek is, hogy ő is nézze és jegyezze meg kinézésüket. Ha már most a csendőr az orrvadászt nem is ismeri, annyit mindenesetre megjegyezhet, hogyha a vadőr felismerte, hogy a községáhzára idéztetve, ő is felismerje. Ha felismerte, akkor már van elég tanu ahhoz, hogy bűnössége a hatóság előtt beigazolassék.

Látjuk tehát, hogy az a házja, mi az orrvadász után sokszor hasztalan folytatunk, hiábavaló. Nagy ritkán sikerül talán őt elfogni, de akkor is kérdés, hogy nála lesz-e még a fegyver s ha nála volt s el is vettük azt, akkor se higgyük, hogy az orrvadász már nem vadászhatik, mert minden orrvadásznak van elég elrejtett fegyvere.

Legrosszabb esetben a hatóság által elárvezett fegyverét másodkézből ismét megveszi. Elég sajnos, hogy a hatóságok ezt be nem látják, hanem az elkobzott fegyvereket a törvény egyik alternatívája értelmében elárvezetik, holott megsemmisítésük is ugyanott ki van mondva. Több hatóság el is ezen joggal s azt szabatosan értelmezve bűnjelként örök időre magánál tartja vagy átengedi a csendőrségi bünyüji muzeumok részére. A törvénynek ekkor is megfelelő, mert a törvény egyes magyarozói is egyetértenek azzal, hogy a megsemmisítés, vagy használaton kívül helyezés a bűnjelkezelesénél egyértelmű.

Ahol tehát az orrvadászok elszaporodtak, ott az őrsparancsnok, mint a közigazgatási hatóság közbiztonsági közega, igyekezzék odahatni, hogy az orrvadászok bűnjelként lefoglalt fegyverei ne árvezetessenek el s így ne juthassanak újból az orrvadászok birtokába.

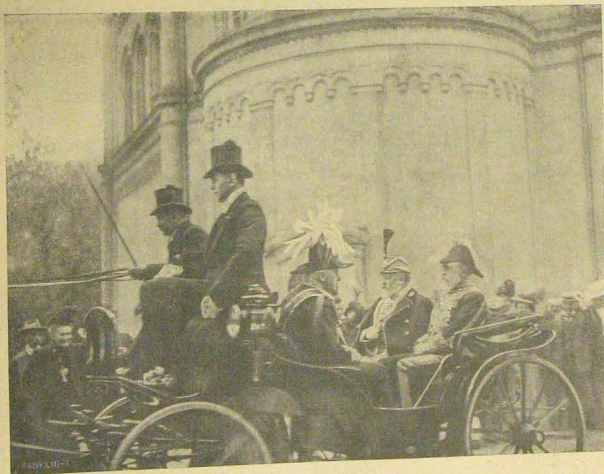
Az üldözés akkor szükséges épen, ha az orrvadász álcázva vadászik. A jó távcsővel azonban akkor is ki lehet venni, hogy az orrvadász kormos-e, avagy álaréz van-e rajta. Az álarézos orrvadászok az álarézt a vadra való lövés előtt rendszerint le szokták venni, mert a puskatusát areukhoz téve az álaréz könnyen félrecsuszhatik s a szemnyílások felretolódása miatt nem látnák a vadat; az álarézlevétel pillanatát tehát ha csak lehet, be kell várni. A kormos arcu orrvadász még jobban elárulja kiletét, mert ha hazamenetel előtt a patakban meg is mosdik, tükör és meleg víz hiányában nem tudja tisztára mosni arcát s így a község bejáratánál lesbeálló csendőrök könnyen felismerhetik a rossz szul mosdott orrvadászt. Az orrvadász ruháját rendszeren megtartja s így a távcsővön át látott ruha felismerése — haesak nem általánosan viselni szokott darócruhában volt az illető — nem nehéz.

Ha különösen egyedül lép fel a csendőr az orrvadászokkal szemben, működése megkezdése előtt ne mulasztja el, mint már említém, a vadászati felügyelőt, vagy vadőrt, erdészt stb. támogatásul igénybe venni.

Ezen támogatás nélkül bizton számíthatna arra, hogy

VII. Edvárd király Marienbadban a királyunk születése napján rendezett istentiszteletre érkezik.

VII. Edvárd király Marienbadban távozik a királyunk születése napján tartott istentiszteletről.

az orrvadász a legelkeseredettebb harcot venné fel vele, mert tanuk hiányában az orrvadász nem igen csinál abból lelkiismereti kérdést, hogy lelője-e a csendőrt.

Hogy mily romlott külletű emberek ezek, az kitűnik a következő esetből.

Néhány évvel ezelőtt élt Dubosán, Pozsonymegyében egy Svrocek nevű orrvadász. Jobb kezefejét már elvesztette egyik fegyvere szertobbanásakor, de azért megmaradt mestersége mellett. Béna kezére drótból horgot erősített s azzal buzta meg a bal kézzel tartott puská billentyűjét. Garázdalkodásában hü kisérője volt 15—16 éves fia, ki az orrvadászat terén még szebb reményeknek nézett elejébe, mint apja. Az öreg Svrocek nem egyszer mondta el az öt üldöző csendőröknek, hogy hányszor lett volna alkalma a csendőröket leshelyéből egy lövéssel leteríteni. Egy alkalommal, midőn egy forrásból vizet ittak, csak egy-egy billentyűrántásba került volna a csendőrök élete. De szándékától elállott. Az öreg Svroceket végül gyilkos golyó ölte meg. Orrvadászat közben a modori hegyekben egy jól irányzott lóvés terítette le és máig sem tudni, hogy kinek a fegyveréből. Azt mondják, hogy valamelyik vadőr küldte a másvilágra. De most jön a csattanó. Az ifjabbik Svrocek, a siheder, nyugodtan tette fel atyja bolttestét egy előhívott parasztember szekerére s ráadásul, mint valami vadászszakmánya, ráült atyjának még a friss vértől párologó holttestére. Kérdem már most, hogy mi lesz az ilyen lelkiületi gyermekből? Nyugodtan fogja-e nézni ez is, mint isznak vizet a mit sem sejtő csendőrök?

Azért tanácsos, hogy a járőr ne haladjon az erdőben egymás mellett s ne üljön közvetlen egymás mellé, hanem legalább is oly távolságra, hogy a kettő közötti tér, egy a legtávolabb még kivehető pontról sérétes puskából tett lóvés szórásánál is nagyobb legyen.

Igy az orrvadász nem fog merni ortvadászat intézni a járőrre, mert tudni fogja, hogyha az egyiket le is lövi, a másik őt löheti le, vagy legalább is bevádolja.

Lássuk már most, hogy hogyan történik egy a járőrrel szembe helyezkedő orrvadász megközelítése. A járőr vagy csendőr és az erdész, úgy álljanak fel az orrvadász ellen, hogy az egyik vele szembe, a másik tőle jobbról vagy balról, tehát oldalt kerüljön. Az előrehaladást azon csendőr eszközölje, ki az orrvadásztól oldalt áll s mihelyt ez vele szembe fordul, úgy a másik nyomul előre. Az előrenyomulás fától faig történjék, mely alkalommal az, a ki állva maradt, arczához emelt fegyverrel ügyeljen arra, nem-e emeli célra fegyverét az orrvadász s mihelyt ezen szándékának csak egy mozdulattal is jelét adná (kész helyzetből, célba emelve fegyverét), úgy azonnal löjje le. Hiba volna egy és ugyanazon irányból nyomulni az orrvadász ellen, mert az orrvadász által tett lövéstől, ha fegyvere sörétre volt töltve, a járőr mindkét tagja, vagy a csendőr és az erdész is egyszerre sebesülhetnének meg.

Ha lehetséges, úgy az orrvadász bekerítését oly irányból kell eszközölni, hogy az orrvadász visszavonulási útja ne az erdő sűrűje, hanem az erdőből már a szabadba nyíló terep felé essék.

Hátra van még annak ismertetése, hogy hogyan lehet egy orrvadász hol-és-kilétét megállapítani, ha már az illető szakmányával elment volt az erdőből?

Ennek kikutatására legalkalmasabbak az úgynevezett véredek, miket az erdészek az utóbbi időben oly sikeresen alkalmaznak.

Teszem fel az erdész a járőrrel egy olyan helyre ér, hol vért vagy a vad kivágott beleit találja. Ekkor a véreb rávezetettik a vadból hullott vér nyomaira s ezután szépen elvezet bennünket egészen az orrvadász házához.

Itt megjegyezni kívánom azonban, hogy kiérve az erdőből a falu felé közeledve, előbb a községi bírót kell előhivatni s azzal kell bemenni az orrvadász házába, mert az ily házkutatások önálló megtartására, kihágásról lévén szó, a csendőr feljogosítva nincsen.

Azonban a késedelem veszélylyel járván, az a házkutatás megtartására jogosult hatóság hiányában, a szolgálati utasítás 114. §-a alapján, a községelöljáróság közreműködésével tartható meg.

Ha így vesszük fel a harcot az orrvadászokkal s ezeket mindannyiszor feljelentve, visszaesés esetén súlyos pénzbüntetéssel sújtjuk, úgy azt hiszem, ha teljesen ki sem vész, de mindenesetre megcsappan az orrvadászok száma.

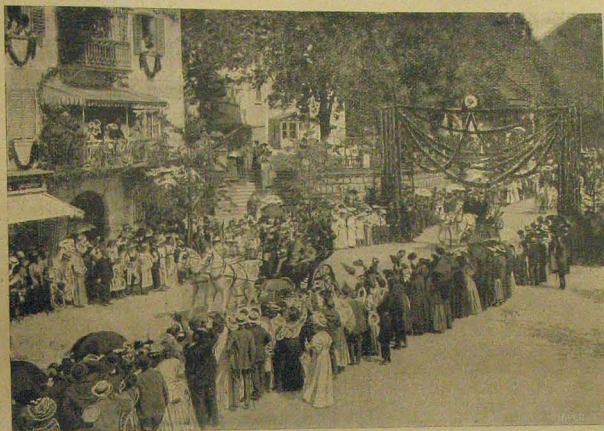
ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Ujabb fölfedezések a holdon.

Az emberiség figyelmét minden időben lekötötte a mi éji vándorunk, a hold, ez a kibálnak látszó csillag, a mely 500—1000 millió évvel ezelőtt vált ki földünk tömegéből, hogy aztán örök időnkig körülötte bolyongjon égi pályáján. Evezredet óta kiséri figyelemmel az ember földünk hü kisérőjét, az égnek hozzánk legközelebb eső vándorát s bizonyosak még ma sem tud felőle állítani.

De multak a századok és a csillagászat hatalmas segéd-eszköze, a teleszkop, egyre jobban tökéletesedett. Holdvilágos éjjeleken, tiszta légkörben temérdek ilyen messze-látó irányul az égnek arra a pontjára, a hol akkor a hold feltűnt. A kutató emberi szem egyre többet és többet fedezett fel a holdon, a melyet ma csaknem jobban ismerünk, mint a földet. Most is újabb fölfedezésekről beszél a tudományos világ s egy német csillagászati folyóirat beszámoló ezekről a felfedezésekről.

Az a sokat vitatott kérdés, hogy lakott vagy kihalt világ-e a hold, ma már eldöntöttnek tekinthető. Ezelőtt több millió évvel lehetett élet ezen az égi testen, ma már semmiesetre sincs. Az még nincs bezonyítva ugyan, hogy a holdon egyáltalán nyoma sincsen az életnek, de emberi élet nincs. A geocentrikus világnézet megdőlésével különben sem lehet állítani, hogy a föld az egyetlen lakott világ, de az kétségtelen, hogy a bolygónkon levő életek nem másai egymásnak. Ez azt jelenti, hogy más feltételei vannak az életnek a földön, mások

Királyunk és VII. Edvárd angol király bevonulása Ischlbe.

a holdon, ismét mások a Mars-bolygón stb. Az emberek mindig érdekelte a nagy kérdés, hogy vannak-e lények földünk kísérőjén, a kik ugyanolyanok, mint mi vagyunk. Az ókorban azt hitték, hogy vannak emberek a holdban, a középkorban s az újkorban is ez volt a vélemény s olyanok, a kik így vélekedtek egészen napjainkig bőven akadtak.

Egy régi csillagász holdbeli utakat és csatornákat fedezett fel, a melyeket az ottani ember készített ipari célokra. Gruithuisen a holdfelület közepén várost vélt látni, hatalmas czitadellával s ezekben a felfedezésekben vakon hittek az emberek, a míg csak Mädler távcsöveiben meg nem látják a szomszédos kis világ igazi képét, a síkságokat s a kráteres hegyeket.

Ma már minden kétségen kívül meg van állapítva, hogy a holdnak nincsen légköre, olyan, amilyen a mi földünknek van, semmiesetre. Ha mégis szó lehet holdbeli légkörről, ennél legalább is kétezerszer sűrűbb a föld atmoszférájá. Nelson szerint már olyan légkörben is megfulladnánk, a melynek sűrűsége háromezrészede a mi légkörünk sűrűségének. A holdon tehát víz sincsen s a mit a régi csillagászok tengereknek tartottak, az megannyi síkság, a melyen a víznek még csak nyoma sincs. A legújabb hypothézis szerint a holdat vastag jégréteg borítja, s ki van téve a világűr 273° Celsius hidegének. Ha tehát a hold lakott világ lenne, lakóinak nem volna részük mindabban, a mit a földön szépek és borzalmának tartunk. Nincs ott kőd, szivárvány, felhő, eső, zivatar, szél, vihar, kék égbolt, borus, felleges idő. De látnánk ott egyebet. A holdbeli ég rettenetes hidegére a holdbeli nappal iszonyú, 800–900 foknyi melege következik, a mely megrepesztí a kőzeteket. Meteorok hullanak erre a világra, az ég mélyeigiből és magasságaiából, s nincs légkör, a mely estükben feltartóztatná ezeket a világgroncsokat. Rettenetes döréjjel esnek a holdra,

tüzet támasztva a nagy ütközés által, de a tűz egy szempillantás alatt kialszik, mert feltéveünk szerint nincs oxigen, a mely az égést lehetővé tenné.

Milyenek látszanék a föld a holdról tekintve? A holdbeli ember látná az ég csillagait, a tejút csillagképeit, akár csak mi, ugyanazon a helyen, ugyanabban a nagyságban. Nincs ott kék égboltozat, tehát a csillagok a holdbeli nappal is láthatók. A holdnak földünk felé fordított félgömbjén (másik fele nekünk örök időktől fogva és örökre láthatatlan) bolygónk hatalmas sárgás-zöldes napnak látszik, a melynek átmérője tízszerese a nap oda-látású átmérőjének. A hold másik félgömbjén soha sem látható a föld s ha valaki látni akarná, meg kellene kerülnie a kis égi testet.

Ma már kétségtelen, hogy a szomszédos csillagon nincsen semmi életműködés. A vulkánok kialudtak, a felületén tehát nem változik semmi, a tengerek kiapadtak, a hegyek és kráterek beomlottak. Vigasztalan kép az, a mi a teleszkópon elénk tárul, kihalt, elpusztult világot látunk ott, a melyen siri csend lett úrrá. Alusznak fenn a természet erői.

KÉPEINKHEZ.

Anglia uralkodójának látogatása királyunknál.

Ő Felsége a király tudvalevőleg a nyarat Ischl-ben tölti, hol különösen az idén egymást követték a fejedelmi látogatások. Legfontosabb volt ezek között Edvárd angol király látogatása, melynek egyik jelenetét, a két uralkodó Ischlbe való bevonulását tünteti fel egyik

képünk. A másik két kép a marienbadi fürdőben kurát tartó angol királyt mutatja be, a mint a királyunk születése napján tartott istentiszteletre megérkezik és onnan ismét távozik.

HIREK.

Rablás. Augusztus hó 22-én éjjel két óraker a brassómegyei Sirma községben Gerbása Jánoshoz három fegyveres csavargó behatolt, öt sulyosan bántalmazták és 162 korona pénzt elrabolták. A Gerbása védelmére siető szomszédok egyének meglátva, a rablók ezekre öt lövést intéztek és Románia felé elmenekültek. A rablók lövései kárt senkiben sem okoztak.

Meglopott községi pénztár. A magyarcsanádi község-házába augusztus 23-án éjjel a nyitott ablakon át ismeretlen tettesek behatoltak és az ott elhelyezve volt Wertheim szekrényből, miután azt kulccsal felnyitották, 6204 K 0 fillér készpénzt elloptak. A tettesek utáni nyomozást nyolcz csendőrrel Tanczos Lajos őrmester, nagylaki járásparancsnok és Szakács György őrmester, árpátfalvi őrsparancsnok vezetik.

Meglőtt csendőr. A borsodmegyei Szentistván községben augusztus 20-án megtartott bucsu alkalmával, este 1/10 óraker Tóth Ferenc és Kovács Sándor őrsvezetők, Stéfán Ferenc, Fehér József és Szabó Gábor csendőrokből állott bucsuigyeleti járőrre, a mint az utcán álltak, a szemben levő korcsma udvaráról ismeretlen tettes sörrel töltött fegyverrel realőtt. Egy sörét Szabó Gábor csendőr fülét könnyen horzsolta. A lövés után a járőr a korcsma udvarára ment, a hol egy 15 főből álló legénycsoportot talált. Ez a járőr láttára szétfutott, csupán Konez Ferenc szentistváni legény maradt a helyszínen s ez a felé közeledő Kovács Sándor őrsvezető szuronyát ellenszögölő szándékkal meg is ragadta, de a további támadásban anyja által meggátoltatott. Konez keze a szuronytól megsérült. A tettest nyomozzák.

Egy csendőr balesete. Vitéz Miklós, Mosonmegyei szentjánosi őrsbeli csendőr augusztus hó 19-én éjjel egy óraker szolgálatteljesítés közben véletlenül a szuronyába esett és jobb oldalán sulyos sérülést szenvedett. Gyógykezelés végett a pozsonyi csapatkórházba szállították.

Támadó cigányok. A nyitrai megyei Felsőhatrák község határában augusztus 28-án este kilencz óra tájban mintegy 25–30 főnyi kőborcigány karaván a szolgálatot teljesítő Huszár János és Belky Sándor csendőrokből állott járőrt megtámadta s arra három lövést tett. Berky Sándor csendőr erre szintén a támadók közé löött s a lövedék Kudrik Mihály kőborcigányt mellen találván, annak rögtöni halálát okozta. A karaván tagjai erre szétfutottak. Nyomozásuk folyik.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hogyan kell a süketséget tettetőköt leleplezni. Erre a katonaságnál s biztosító-intézeteknél nagyfontosságú kérdésre vonatkozólag Dölger Róbert dr. bajor törzserő a következőket írja egy müncheni orvosi hetilapban: Nagyothallás szinlelőknél következőleg járunk el: Az illetőnek szemét átláthatlan kendővel bekötjük, az asszisztens pedig nedves vattával erősen bedugva tartja az egészséges fület s egyszersmind megfűjeli a szinlelő ajkainak mozgását. A szinlelőtől három méternyre felállunk, de háttal fordulva s szavakat suttogunk. Ha nem mondja utánunk, felé fordulva suttogjuk. A szinlelőnek most az a benyomása, mintha közelebb mentünk volna hozzá. Ha még most nem mondja utánunk a szavakat, halkan 2, azután 1 méternyre, végre oly közel megyünk hozzá, hogy hátunkkal, illetve mellünkkel a szinlelőnek oldalát érinthetjük, mindig előbb elfordult, azután félfordult szájjal. Az így nyert halltávolt minden egyes esetben feljegyezzük. A következő vizsgálatnál a kísérletet a fentemlített módon 4, azután 5 és 6 méterrel végezzük, míg a hallatvány igazi fokát meg nem állapítottuk. Ha állítólagos kétoldali nehézhallásnál a suttogó beszédét meg nem hallja, akkor az előbbi módszer szerint, de a rendes beszéd alkalmazásával járunk el. Az ily vizsgálatnál a szinlelő képtelen megbeszélni a vizsgáló orvosnak távolságát. Ha a szinlelő a hallottakat ajkával helyesen reprodukálja, ez egyjelentőségű a halltávolság megállapításával. Állítólagos kétoldali süketségnél néha a csel is használ, s nem egyet lealcazának azzal, hogy halkan azt mondják neki: „meheh, ez idő szerint alkalmatlan”. Elfeledkezett magáról s távozni készült. Vannak azonban rendkívül ügyes szinlelők, kiknél csak úgy érnék célt, ha szinlelődjükről hiteles adatokat szerzünk be s ezek sulya alatt bírjuk vallomásra.

Óriás meteor. Newyorkból érkezett híradás szerint, Long Island közelében a minap egy óriás meteor zuhant a tengerbe; esése oly magas hullámverést idézett elő, hogy a közeli part egészen víz alá került. A hullámok számos fürdőakabint ragadtak magukkal a tengerbe s a fürdőző emberek csak nagy küzdelem árán menekültek a vízbefúlastól. A jelenségek után itélve, ez a meteor ritka nagyságú lehet. A muzeumokban látható meteorpéldányok sulya átlag 50 kilogramm; ha azonban figyelembe vesszük azt a roppant sebességet, a melylyel ezek a hulló meteorok a légűrű átszelik, érthető lesz annak a szokatlan nagyságú hullámverésnek az oka, mely a long-islandi partot megostromolta.

A rendőri kutya. A „Der Gendarm” német csendőrségi szaklap írja a rendőri kutyákról a következőket: A Luchs van Stiefel nevű juhászkutya kiképezte Breitbach német közrendőr s ez a kutya 1907 június 11-én megállásra kényszerített egy megvadult lovat, a mennyiben többször a mellének ugrott. Ezáltal pedig az élénk utczán nagy szerencsétlenséget hártott el. Természetesen ezzel még nem merül ki a rendőrkutya minden tudománya. A hemeri rendőrségnek sikerült kutyái segítségével több embert letartóztatni, a kik Alsóhermenben utczai rablásokat követtek el. A rendőrkutya a menekülő rablók után futottak s valamennyiüket behozták a rendőrségre. Vannaban már évek óta igen hasznos szolgálatokat teljesítenek rendőrkutya s már nem egy ember életét mentették meg. Az „Orthmar” nevű kutya márczius 7-én gazdájának, egy rendőrnök oldala mellett az országút-on loholt. A rendőr megpillantott egy csavargót s le akarta tartóztatni. A csavargó ellenszögölő és torkon-

ragadta a rendőrt, de vesztére, mert a kutya gazdája védelmére sietett és az elzúllott alakot majdnem szétépte. Most április 8-án a pályaudvaron nagy verekedés támadt, miközben egy rendőrszűréselől kasszal megszurkáltak. A mikor a helyszínre érkezett rendőrszűrés megkezdte, a tettesnek már nyoma sem volt. Erre az «Orthmar»-t utána uszították s nem telt bele három óra és a késelőt a kutya galléron ragadta. Május 12-én két bányász fizetés nélkül távozott egy vendéglőből Fritz, a pikoló utánok futott s közben értesítette az esetről a rendőrséget. Ez kutyaival és a pikolóval a megjelölt irányba ment s nemsokára a kutyaék elfogták a két jómadarat. Május 26-án reggel egy rendőr ablakörömpölést hallott. Azonnal a zaj irányába sietett s látta, hogy három ember ész nélkül rohan a Wilhelm-strasse felé. Mintán megállapították, hogy egy kirakatablakot törtek be kövezetkövel, az «Orthmar»-t után engedték. A kutya két óra leforgása alatt mind a három ablakbetörőt elfogta.

Tömeges czápaírtás. St. Thomasból, Nyugat Indiából írják: A st-thomasi öböl egyik legnagyobb baja, hogy hemzseg benne a czápa s így a tűrhetetlen hőség dacára sem lehet a tengerben fürödni. A tikászott hőségben két néger mégis a vízbe vetette magát, de alig pár pillanat alatt elnyeltek a czápak. Egyik amerikai iskolahajó mérnökének támadt az az ötlete, hogy a szörnyeteket dinamittal irtja ki. Egy horogra, melyet ujjni vastag vasból kovacsoltak, öt font szalonnátt erősítették s a szalonnába dinamit-patront rejtettek, mely villamos árammal volt összekötve. A családék aztán erős kötélen eresztették le a vízbe. Alig pár perc múlva egy tizenkét láb hosszú czápa settenkedett a jó falat körül, de alig kapta be a szalonnátt, irtózatossal erővel repült szét a feje. Az ügyesen kiesztelt czápaírtó tíz nap alatt nyolcz czápaírtást ölt meg. A fényes eredmény után a hajómérnök megpróbálta azt, hogy csakis villamos árammal végezze ki a czápakat. A családék tartó borgonyt a hajó dinamogépével kötötték össze. Nem telt bele sok idő, mikor már egyik szörnyeteg dühösen ránczigálta a szalonnátt. A mérnök 200 voltos áramot becsojtott a borgonyba, de ennek hatása csak az volt, hogy a czápa veszettül csapkodta a vizet. Csakis 750 voltos áram ölte meg, a mikor egyenesen, mint egy gyertya emelkedett ki a tengerből, hogy holtan zuhanjon vissza. A benszülöttek diadalmasorral vonzólták ki a partra, hogy ünnepi lakomán fogyasztsák el, kárpótlásul a falfalt két embertársukért.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

N. M. csendőr. Közleménye leghagyobbrészt igazságokat tartalmaz. Csakhogy ezeket mindenki tudja s így nincs ok a közlésre. Teljesen igaza van, hogy a szolgálat, főleg ha sok a nyomozás, terhes; igaza van, hogy a zsoldot a mai drágasági viszonyok miatt emelni kellene; de ne gondolja, hogy az intéző körök ezt a kérdéseket hidegen hagyják. Legyen róla meggyőződve, hogy a mi csak lehetséges, mindent elkövetnek arra nézve, hogy a szolgálat terhein könnyítsenek s a megélhetést is könnyebbé téve, a csendőrségi szolgálatot tisztességes életpályává tegyék. A zsold és pótdíj eme-

lése s az étkezési pótlék visszaállítása már is tervbe van véve, a nyugdíjtörvény átdolgozása pedig máris folyik, úgy, hogy a ki most hagyja el az intézményt, az a biztos kényerét dobjá el magától s a jövőjét — mely főleg napjaira is biztosítja a megélhetést — teszi kockára s játssza el könnyelműen. Igaza van, hogy ma egy kapás is korbát kap, mint egy csendőr; mert a munkás ma öt tónét is kap egy napra. Csakhogy ez 3—4 hétig tart s aztán mihelyt vége a munkaidőnek, semmit se kap. És ha megbetegszik, vagy megöregszik? Kap-e egyáltalában valamit? Míg a csendőrök *állandó és biztos* ellátásban, ruházatban s elhelyezésben kívül ott van még a *nyugdíjigénye* is, mely — különösen a készülében lévő új nyugdíjtörvény szerint — teljesen megnyugtathatja arra nézve, hogy ha egyszer becsület, hosszú szolgálat után már nem bírja a fárasztó szolgálatot, a megélhetése biztosítva lesz. Végül megnyugtathatjuk, nem «áruljuk el»: levelét már is megsemmisítettük. Nekünk bátran megríhat mindent, főleg az igazságot.

M. J. cs. cz. őrsv. Az a rendelet csak azokra vonatkozik, a kik igazolvány alapján szolgai állásra már kinevezettek. A még ténylegesen szolgáló altiszteket tehát nem érinti. Egyebekben olvassa el a múlt számunkban V. őrmesternek küldött üzenetünket.

Fejérvári. Sorait nem értjük. Kérelmét ismétlje meg, de érthetően.

St. L. őrsv. Igen.

S. S. Nem lehet.

Érdeklődő. A főzőnő után meg kell fizetni úgy az állami, mint az állami kapcsolatos egyéb adót is.

H. J. III. csendőr. 1. A Szent István-napi munkaszünet minden felekezetre egyformán kötelező. 2. Ilyen határozatot egyik felekezet sem hozhatott.

R. őrsvezető Orosháza. 1. Aug. 15-én már vadászhat. 2. Az okmányokat minden esetre visszakapja. Ezt várja tehát be türelemmel. Ha azonban valami okból nem akar tovább várni, kérje szolgálati uton az okmányok visszaküldésének kihasználását. 3. A mennyiben állami alkalmazottakról van szó, a kettő között nincsen különbség.

K. V. csendőr. Olyan könyv nem létezik.

K. P. csendőr. 1. Nincsen igénye az igazolványra és így azt nem is kérheti. Ha újabb orvosi vizsgálat alapján szolgáltra ismét alkalmas, újól belépés a testületbe.

S. J. Rendesen minden hol 1-én és 15-én.

Tom. Köszönjük, a beváltakat alkalmilag felhasználjuk.

X. X. előfizető. Volt arányuk férje a gyermek eltartásáról is gondoskodni tartozik, ennél fogva ön gyermekértartási díj fizetésére a bíróság által kötelezteni nem fog.

Sz. J. őrsvezető. Még abban az esetben sem illetné meg a nyereségből semmiféle hányal, ha az alaptőkét teljesen befizette volna, mert a vagyonszaporulat most már nem képezi eszterközdés tárgyát s az eltávozott csakis az általa befizetett alaptőke illeti meg.

Felvilágosítás. A hivatkozott pontok, melyek kizárólag havidíjasok, hadapród-tiszthelyettesek (egyenrangok) — értsd számvivő-tiszthelyettes-re vonatkoznak, a járás- és törzsőrmestert, mint «rangostályba nem sorolt havidíjas»-t nem érintik. Az ön által emelteteken kívül még az 5. pont szerint szemüveg és orrsüveg használatára is jogosultak.

N. S. Mindannyiszor, a háziszor a napi betétet visszakapja, tartozik a főzőnő béréhez 20 fillérrel hozzájárulni.

Járásőrmesterjelölt. Igen.

HIVATALOS RÉSZ

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyeztetettek:

1907. évi szeptember hó 1-ével:

Végh Ferencz, II. sz. csendőrkerületbeli százados, temesvári szárnyparancsnok, hasonló minőségben a VIII. sz. csendőrkerületbe: Belényesre.

Mészáros János, VIII. sz. csendőrkerületbeli százados, belényesi szárnyparancsnok hasonló minőségben a II. sz. csendőrkerületbe: Temesvárra.

Raab Antal, II. sz. csendőrkerületbeli hadnagy, makói szakasparancsnok, hasonló minőségben az I. sz. csendőrkerületbe: Zilahra.

Stolzenberg Vilmos, VI. sz. csendőrkerületbeli hadnagy, a szombathelyi 2-ik szakasparancsnok, hasonló minőségben a II. sz. csendőrkerületbe: Makóra.

simonyi és varsányi *Simonyi* József, III. sz. csendőrkerületbeli százados, miskolci szárnyparancsnok, hasonló minőségben az V. sz. csendőrkerületbe Esztergomba;

Nagy Vilmos, V. sz. csendőrkerületbeli százados, esztergomi szárnyparancsnok, hasonló minőségben a VI. sz. csendőrkerületbe Sopronba;

Lipscey András, III. sz. csendőrkerületbeli százados, újvidéki szárnyparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon kerületnél Miskolcra; és végül

Menkina János, VI. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy, ideiglenes soproni szárnyparancsnok, hasonló minőségben a III. sz. csendőrkerületbe Újvidékre.

Megbízott:

1907. évi szeptember hó 1-ével:

Gyapay Miklós, I. sz. csendőrkerületbeli hadapród-tiszthelyettes, a VI. sz. csendőrkerületbe való áthelyezése mellett a szombathelyi 2-ik szakasparancsnokság ideiglenes vezetésével.

Okirattal megdicsértettek:

a m. kir. honvédelmi miniszter részéről:

Székelly Sándor, II. sz. csendőrkerületbeli törzsörmeister, a m. kir. belügyminiszterium számvevőségénél huzamosabb időn át kifejtett kiváló szorgalmáért és eredményes működéséért.

Gesztesi András, VI. sz. csendőrkerületbeli törzsörmeister, segédmunkási minőségben a segédügyi irodában 10 éven át tanusított szorgalmáért, pontosságáért, megbízhatóságáért és jó magaviseletéért.

Szabó János L., VI. sz. csendőrkerületbeli járásörmeister, Csorna községben 1907. évi május hó 6-án pusztított tüzvész alkalmával a vagyonmentés és rend-

fenntartás körül kifejtett fáradhatlan eredményes tevékenységeért és kiváló buzgalmaért.

Nagy Sándor III., VI. sz. csendőrkerületbeli ez. őrsvezető II. altiszt, Csorna községben 1907. évi május hó 6-án pusztított tüzvész alkalmával a vagyonmentés és rendfenntartás körül kifejtett buzgalmaért, valamint az életmentés megkísérlése körül saját testi épségének veszélyeztetésével kifejtett hű kötelességteljesítéséért.

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Tamás András, *Diósi* Vazul, *Győrfi* András, *Gerold* (Joachim) Gergely, *Somogyi* Antal, *Túborosi* Sándor, *Orbán* József, *Szöcs* Antal és *Scheip* Károly járásörmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén évek hosszú során át tanusított mindig kötelességű, ügybuzgó és eredményes működésük, alárendeltjeik helyes vezetése és befolyásolása, őrsüknek, illetve járásaiknak kifogástalan rendben tartása és példás magatartásukért.

Sági József ez. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett eredményes működéséért, alárendeltjeinek helyes és célirányos befolyásolásáért és vezetéséért, nemkülönben a mult év folyamán őrsükre területén lefolyt munkaszorgalmak lefolyása körül tanusított tapintatos és körültekintő eljárásáért.

Illyés István őrmester, *Bartók* András csendőr ez. őrsvezető és *Oláh* Sándor őrsvezető, mert mult év augusztus hó 21-én Gerda Verona 7 éves orsovai leányon elkövetett kégyilkosságot tettesét fáradhatatlan buzgósággal és szakértelemmel párosult ügyességgel vezetett hosszas nyomozás során kiderítették, elfogták s az igazságszolgáltatás kezeibe juttatták, továbbá mert a közbiztonsági szolgálat terén egyébként is kiváló tevékenységet fejtettek ki.

Gáspár János őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén tanusított eredményes működéséért, őrsének és alárendelt csendőreinek helyes és célirányos vezetéséért.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Kovács Gyula próbacsendőr, Csorna községben 1907. évi május hó 6-án pusztított tüzvész alkalmával a vagyonmentés és rendfenntartás körül kifejtett fáradhatlan és eredményes tevékenységéért.

Nieszl István járásörmeister és *Beszán* György őrsvezető, az utóbbi években a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett laukadatlan szorgalmuk, buzgó tevékenységük s hasznos működésük által elért szép eredményekért.

Nagy Ferencz I., *Györgydeák* József, *Soós* Gyula, *Nagy* Vendel, *Vámos* József ez. őrmesterek, *Böcs* János, *Mester* József őrsvezetők és *Szekeres* Gábor ez. őrsvezető II. altiszt, csendőrségi szolgálati idejük alatt, de különösen az utóbbi években a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett lankadatlan szorgalmuk, buzgó tevékenységük s hasznos működésük által elért szép eredményekért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

a m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság részéről:

Csép Sándor csendőr és *Galicza Mihály* csendőr cz. őrsvezető, mert mult év augusztus hó 21-én Gerda Verona 7 éves orsovai leányon elkövetett kéjgyilkosság tettesének nyomozásánál előljáró járőrszolgálatukat fáradhatatlan buzgalommal és kitarással támogatták s határozottan közreműködtek a tettes kiderítése és elfogásában s mert rövid szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén egyébként is dicséretes tevékenységet fejtettek ki.

Szimón György csendőr cz. őrsvezető és *Torma Vilmos* csendőr, a közbiztonsági szolgálat terén különösen az utóbbi időben tanúsított kötelességű, ügybuzgó és eredményes működésükért.

Előléptettek:

1907. évi augusztus hó 1-ével:

Soós Imre, *Szudár Marian*, *Győrei István*, *Czifra János*, *Barth Károly* a II., *Kiss Mihály* az I., *Oneth Károly*, *Jankó Mór* és *Viktorin József* az V. sz. csendőrkerület állományába tartozó őrsvezető cz. őrmesterek, *valóságos őrmesterekké*;

1907. szeptember hó 1-ével:

Kádár Ferencz, *Kovács Mózes* II., *Lola László*, *Szöcs István*, *Nyaguly Lajos* és *Bodó János*, I. számú csendőrkerületbeli cz. őrsvezető II. altisztek, *valóságos őrsvezetőkké*;

az öt évi tényleges szolgálat befejezése után, 1907. augusztus hó 20-ával:

Szabó Ignác és *Petriscse László*, IV. sz. csendőrkerületbeli csendőrök, *csendőr címzetes őrsvezetőkké*.

Járőrszolgálati jelvényekkel elláttak:

Imre Mihály, *Jakab Mihály*, *Tóth Pál*, *Kiss János*, *Tóth János*, *Balogh László*, *Péter József*, *Jakab László*, *Benke József* és *Balk János*, IV., *Farkas Balázs*, *Gobdó János*, *Homor György*, *Angyal Lajos*. *Bálint Lajos*, *Huszka József*, *Sári Sándor*, *Papp Mihály*, *Szarka József*, *Bokkon József*, *Nekanicz Simon*, *Kucsera János*, *Hering József*, *Németh Lajos*, *Dobos Zsigmond*, *Pisska József*, *Veres József*, *Szilágyi Sámuel*, *Pribula János*, *Rácz Mihály* és *Komatinger Gyula*, V. sz. csendőrkerületbeli csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

Polyák István budapesti szárnybeli őrsvezető, mivel a 3/514. számú legénységi szolgálati lovat 1901. évi július hó 1. óta megszakítás nélkül lovagolja, a hat évre illetékes egy darab 10 koronás,

Simon Márton kecskeméti szárnybeli járőrszolgálati,

mivel a 11/425. számú legénységi szolgálati lovat 1903. évi április hó 14. óta megszakítás nélkül lovagolja, a négy évre illetékes egy darab 10 koronás,

Mészáros István kecskeméti szárnybeli csendőr cz. őrmester, mivel a 4/857. számú legénységi szolgálati lovat 1903. évi december hó 1. óta megszakítás nélkül lovagolja, az első három év után illetékes három darab 10 koronás,

Köröszlós Mihály kecskeméti szárnybeli csendőr, mivel a 31/509. sz. legénységi szolgálati lovat 1900. évi december hó 24. óta megszakítás nélkül lovagolja, a hat évre illetékes egy darab 10 koronás,

Varga Antal kecskeméti szárnybeli csendőr cz. őrsvezető, mivel az 55/273. számú legénységi szolgálati lovat 1903. évi február hó 1. óta megszakítás nélkül lovagolja, a négy évre illetékes egy darab 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesültek.

Jelvénypótdíj.

Az 1907. augusztus hó 14-én 98613/16. szám alatt kelt honvédelmi miniszteri rendelettel *Schäffer Jakab* V. számú csendőrkerületbeli törzserőrmesternek, a koronás ezüst érdemkereszt után esedékes napi 32 fillérvényi jelvénypótdíj, 1907. július 1-től kezdődőleg folyósítottatott.

Házasságra léptek:

Sólyom Antal hadnagy, *Gadl Irén* urhölgygyel, 1907. évi augusztus hó 3-án, Segesváron.

Pardi Sándor, III. sz. csendőrkerületbeli cz. őrmester, *Dorner Mária*val, 1907. évi augusztus hó 6-án, Hajduböszörményen.

Nagy János, III. sz. csendőrkerületbeli cz. őrmester, *Csikiz Erzsébet*tel, 1907. évi augusztus hó 13-án, Zentán.

Szilvási Gyula, IV. sz. csendőrkerületbeli cz. őrmester, *Ormós Erzsébet*tel, 1907. évi augusztus hó 17-én, Beregszászon.

Ádám Miklós, IV. sz. csendőrkerületbeli cz. őrmester, *Selley Margittal*, 1907. június hó 12-én, Füzesabonyban.

Viktorin József, V. sz. csendőrkerületbeli cz. őrmester, *Kittler Herminával*, 1907. augusztus hó 9-én, Sissón.

PÁLYÁZATOK.

Egy kezelői állás a gyulafehérvári tüzérségi szertárnál. Évi fizetés: 960 kor. az évi 1440 kor. fizetéssel járó I. fizetési osztályba való előléptetési várománnyal, szabályszerű lakilleték és egyszeri 120 kor. mint a szolgálati ruha beszerzésére szolgáló átalány. Feltételek: Tökéletes jártasság a német nyelvben, szóban és írásban. Az irodai és kezelési szolgálat ismerete. Azonfelül kívánatos: a magyar nyelvben való tökéletes jártasság

szóban és írásban. A kérvények f. é. szeptember 15-ig a gyulafehérvári tüzérségi szertárnál (Artillerie-Zeugsdepot) nyújtandók be.

Egy irthoki állás a szilágycsehi járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpéni 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a zilahi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 17-ig.

Egy irthoki állás a törökbecsei járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpéni 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Lehetőleg szerb és román nyelv. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a nagybeskereki törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 27-ig.

Egy hivatalozgai állás a törökbecsei járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpéni pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német, román és szerb nyelv. Kérvények a nagybeskereki törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 27-ig.

Egy irthoki állás a gyulafehérvári járásbíroságnál. Fizetés 1400 korona. Lakpéni 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a gyulafehérvári törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 16-ig.

Egy irthoki állás az illavai járásban. Fizetés 1400 korona. Lakpéni 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a Trencsén vármegye alispánjához 1907. évi szeptember hó 22-ig.

Egy irthoki állás a vágbesztercei járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpéni 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a trencsénai törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 20-ig.

Egy szolgai állás a szentendrei adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpéni pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a Budapestvidéki pénzügyigazgatóságához 1907. évi szeptember hó 14-ig.

Egy hivatalozgai állás a dési pénzügyigazgatóságánál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpéni pótlékkal 280 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a dési pénzügyigazgatóságához 1907. évi szeptember hó 25-ig.

Egy rajzoló állás a komáromi műszaki igazgatóságánál. Évi fizetés 960 korona, az évi 1440 korona fizetéssel egybekötött 1-ső fizetési osztályba való előléptetési várományos. Szabályszerű lakilleték és egyszeri 120 korona, mint a szolgálati ruha beszerzésére szolgáló átalány. Feltételek: Tökéletes jártasság a német nyelvben, szóban és írásban, valamint a számolásban. Azonfelül kívánatos az építészeti rajzolásban való jártasság. A kérvények folyó évi szeptember hó 15-ig a komáromi katonai műszaki igazgatóságánál nyújtandók be.

Egy irthoki állás Bereg vármegye központjában vagy esetleg máshol. Kezdő fizetés 1400 korona. Lakpéni 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Előzetes hat havi próbaszolgálat. Kérvények Bereg vármegye alispánjához 1907. évi szeptember hó 15-ig.

Egy irthoki állás a miskolci törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpéni 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Bíróági ügykezelésben jártasság. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 13-ig.

Egy pedellusi állás a kolozsvári tud. egyetemnél. Kezdő fizetés 700 korona. Lakpéni pótlékkal 200 kor. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kolozsvári egyetem rektorához 1907. évi szeptember hó 25-ig.

Egy irthoki állás a szilágycsehi járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpéni 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a zilahi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 17-ig.

Egy irthoki állás a rétsági járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpéni 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a balassagyarmati törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 16-ig.

Egy irthoki állás a temesvári törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpéni pótlékkal 510 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német, román és szerb nyelv. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a temesvári törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 23-ig.

Egy hivatalozgai állás a földmívelésügyi miniszteriumnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpéni 300 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás. Félévi próbaidő. Kérvények a földmívelésügyi miniszterhez 1907. évi szeptember hó 15-ig.

Egy hivatalozgai állás a margittai járásbíroságnál. Fizetés 600 korona. Szabályszerű lakpéni. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagyváradai törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 13-ig.

Egy hivatalozgai állás a székelyudvarhelyi törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 600 kor. Lakpéni 180 kor. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a székelyudvarhelyi törvényszék elnökéhez 1907. évi szeptember hó 25-ig.

Két irodakezelési gyakornoki állás földmívelésügyi miniszteriumnál. Fizetés 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Előzetes hat havi gyakorlat. Négy középiskolai osztály. Ideiglenes alkalmazás. Kérvények a földmívelésügyi miniszterhez 1907. évi szept. 15-ig.